

Tanulságos igék a Prédikátor könyvéből

Feltevődik a kérdés: miért a fiatalokat szólítja fel arra, hogy Teremtőjükre emlékezzenek, és nem az öregeket? Azért, mert a prédikátor tudja, hogy az ifjúság ideje fontos, az ifjúság idején sokkal jobban tudunk tanulni, sokkal fogékonyabban vagyunk mindenre.

2.

Teremtésvédelem

3.

Ünnep Ótordán

8.

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

ÜZENET

XXXIII. ÉVF. • 19. SZÁM
2022. OKTÓBER 1.
ÁRA 1,50 LEJ

Bűnbánó szívre van szükségünk

Olyan világban élünk, ahol az emberek egymást eltapossák, mert csak az tűnik fontosnak, ami nagy és gazdag, amelyben az erő és a személyiség érvényesül. Még a legszelídebbnek látszó is önmaga királya akar lenni. A világ gondolkodásmódja a tágas kapun és a széles úton való veszedelem felé halad. Kevesen vannak, akik a szoros kaput és a keskeny utat választják, amely az életre visz. Mi, hívő keresztyének azonban tartozunk valakihez, aki szelíd és alázatos volt földi életében, és önmagát adta váltságul bűneinkért. Nem kereste a maga dicsőségét, mi azonban igen. Ezért amikor Isten számba veszi életünket, a legnagyobb bűnünk a kemény, meg nem tört szívünk. Itt van minden bajnak a gyökere. A kevély szív félelmetes. Magának a gonoszság fejedelmének a szelleme tölti be, akinek természete oly gyógyíthatatlanul gőgös, hogy örökké csak dacolni tud Istennel. Örök ellentéte Jézusnak, aki szüntelenül az Atya akaratát cselekszi.

Isten jól tudja, mennyire szükséges, hogy megtörtek, megfáradtak legyünk; ezért sokszor embereket és helyzeteket használ fel arra, hogy megalázzon, megtörjön, s így kényszerítsen minket a keresztlábadhoz.

3.

Péter bűnbánata. John Collier festménye (Szent Péter-templom, Charlotte, Észak-Karolina, Egyesült Államok)

Isten jobban tudja, mire van szükségünk

Beszélgetés Sándor Boróka zarándokkal

Mit jelent az El Camino? Fel lehet-e készülni egy ilyen útra? Mit nyújthat a távoli zarándokút egy erdélyi reformátusnak? Hogyan értékelődik át az Isten és ember közötti kapcsolat a hosszú gyaloglás során? Többek között ezekre a kérdésekre kerestük a választ Sándor Borókéval, aki egyházkerületünk központi hivatalában, Kolozsváron jogtanácsosként dolgozik.

4.

Kálvin Párizsa

Október a reformáció hónapja. Az alábbiakban Kálvin franciaországi működéséről s ennek máig érezhető, bár alig tudatosított, ismert következményeiről olvashatunk néhány érdekességet.

Kálvin Párizsa, pontosabban az a negyed, ahol legtöbbet tartózkodott több éves tanulmányai során, a nevezetes Latin negyed volt. Alig 13 évesen került fel a szellem fellegrárába, ahol humanista tanulmányokat folytatott. Először a Collège de la Marche kollégiumot látogatta, ott Marthurin Cordier, az akkor közismert nyelvész volt a tanára. A Kollégium a Rue Montagne-on helyezkedett el. Egy év múlva, 1523-ban az első kollégiumot felcserélte a Collège Montaigu-re, ott 1527-ig lakott. Olyan házban, ahonnan kitekintve, balra az Étienne-du-Mont templomának homlokzata látszott. Ennek belső terében voltak Pascalnak és Racine-nak a sírfeliratai.

5.

Tanulságos igék a Prédikátor könyvéből 12.

Az élet értelme

Különös a Prédikátor könyvének utolsó fejezete, mert az ifjúsággal kezdődik, és az öregedéssel, halállal fejeződik be. A prédikátor egyfajta tükröt tart elénk, amelybe beletekinthetünk, szemlélhetjük magunkat benne. Életünkben ez általában fordítva történik, az idősödő ember kezébe veszi a fotóalbumot, s nosztalgia-ával nézegeti gyerekkorának képeit. Fájdalmasan állapítja meg, hogy akkor milyen jól néztem ki, milyen szép és fiatal voltam. Itt pont fordítva történik: a prédikátor az ifjúnak bemutatja az öregkor képeit, és megmutatja, miként fog öregén kinézni. A régi latinok ezt így mondták: memento mori, vagyis emlékezz a halálra, egyszer te is meg fogsz halni. A halálra emlékezni szomorú dolog, s ezt a prédikátor is jól tudja. Ő éppen ezért azt mondja: emlékezz Teremtődre! Arra, hogy kitől kaptad az életet, ő meg is tartja az életed, ő rendelkezik élet és halál felett. Ez hasznos és vigasztaló emlékezés így.

Egy további kedves vonása e fejezetnek, hogy a megöregedést és a halált nem direkt módon, hanem szép és költői képekkel ábrázolja. Nem ijesztgetni akar, hanem azt szeretné, hogy szépen tudjuk elfogadni a megöregedést és a halált. Elmondja az ifjúnak, hogy egyszer az ő életében is eljönnek a nemszeretem esztendőik. Hogy megöregedni nem szép és kellemes. Azért nem, mert a megöregedés után a halál következik, a halált pedig az teszi félelmetessé, hogy Isten ítélete rajtunk. A halálban mi az ítélő Istennel találkozunk. A halál nem semleges, hanem Isten ítéletének része, a bűnnek a zsoldja. Az ifjúság azért szép, mert még messze van az ítélettől.

Itt képeket találunk a megöregedésről és halálról. Először is jön a fény elhomályosodása, vagyis a szemünk, a látásunk megromlása. Ezek után jönnek a többi szerveink. Meginognak a háznak őrzői, vagyis elerőtlenedik a kezünk, megrogynak az erős férfiak, ingadozni kezd a lábunk, a csontok, az izmok elerőtlenednek. A fülünk is felmondja a szolgálatot, a malom zúgását már nem úgy halljuk, mint régen. Az idős ember már nem tud aludni sem, már virradat előtt a madárszóra felébred. Minden

halmocskától félünk, annak megmászásától is megijedünk. Mindenfelől ijedelmek vannak, nem akarunk kimozdulni a kuckónkból, félünk elindulni, utazni, már minden változás idegessé tesz. A mandulafa megvirágzik, ez valószínűleg az őszülésre utal, a sáska nehezen vonszolja magát, az idős ember sokszor már csak nehezen, bottal vagy más segédeszközzel tud járni. Kipattan a kapor, az ókorban a kapor egyfajta stimuláló szer volt, de már az se használ, a vitaminokat is hiába szedjük.

A következő képek a hanyatló erőt ábrázolják: elszakad az ezüstkötél, és eltörik az arany palackocská, és a korsó eltörik a forrásnál, a kerék pedig beletörik a kútba. Ezek mind azt fejezik ki, hogy amikor meghal valaki, egy értékes dolognak lesz vége. Az utcán körbejárnak a sírók, vagyis hirdetik, hogy meghalt valaki. De a prédikátor hiszi, hogy az élet Isten ajándéka, mert a korsó a forrásnál törik el, az ember pedig örökös házába tér meg, vagyis élete nem a semmibe torkollik. Az ember Istenhez tér vissza, akitől az életét kapta.

Feltevődik a kérdés: miért a fiatalokat szólítja fel arra, hogy Teremtőjükre emlékezzenek, és nem az öregeket? Azért, mert a prédikátor tudja, hogy az ifjúság ideje fontos, az ifjúság idején sokkal jobban tudunk tanulni, sokkal fogékonyabbak vagyunk mindenre. Persze Isten nincs a fiatalsághoz vagy az öregséghez kötve, ő akkor is szeret, amikor megöregszünk, mert vénségünkig hordoz minket, ahogy azt a próféta mondja. Ábrahám már 75 éves volt, amikor Isten elkezdte vele nagy tervét. Mózes 80 éves volt akkor, amikor kivezette Izraelt Egyiptomból. Az Újszövetségben Isten egy idős házaspárt választ ki arra, hogy Jézus előfutárának szüleit válassza. Simeon és Anna már aggastyánokban vannak, amikor őket Isten arra választja ki, hogy Jézusról bizonyosságot tegyenek.

Azért jó az ifjúkorban a Teremtőre emlékezni, mert ez az egész további életet áldottá teszi. Aki korán tér meg hozzá, az sokat tud még tenni Isten országáért. Olvasd a Bibliát, amíg még nem kell szemüveget használnod, hallgasd az igét, amíg

„Ez a dolgok summája: féld Istent és tartsd meg parancsolatait, mert ez az ember legfőbb dolga!”

(Préd 12,15)

ezt fülhallgató nélkül teheted, dicsérd hangoddal Istent, amíg még nem halkult el, járj az ő házába, amíg még nem inog a lábad. Mert az életet csak egyszer kaptuk, az élet egyszeri és megismételhetetlen. Egyedi alkalom, amit el lehet szasztani, el lehet tékoználni, el lehet játszani.

Isten örizzen mindenkit, hogy úgy haljon meg, hogy előbb nem emlékezett meg Teremtőjéről. Az ifjúság kísértése épp az, hogy azt sugja nekünk: ne törődj vele, mert erre még bőven lesz idő. Még van idő őt keresni, templomba járni, Bibliát olvasni. Az élet nagy becsapása az, hogy ha előlről nézzük, végtelennek tűnik, s nem látjuk azt, hogy valóságban csak egy arasznyi. Ebből a létből nem érdemes egy percet sem eltékoználni, Isten nélkül eltölteni.

De mi lesz azokkal, akik soha nem emlékeznek meg a Teremtőjükről, sem ifjúságuk, sem öregségük idején? Mert ilyenek sajnos sokan vannak, és egyre többen lesznek. A nagyszerű az, hogy ha az ember nem emlékezik meg a Teremtőjéről, az mindig megemlékezik teremtőnyéről. Ő megemlékezett a világról és elküldte Fiát a világba. Jézushoz hangzott el ott a kereszten a kérés: emlékezzél meg rólam! Tudjuk, a jobb kéz felől megfeszített gonosztevő kérte őt erre. És a válasz nem késett, rögtön megérkezett: még ma velem leszel a Paradicsomban.

A Prédikátor könyve úgy fejeződik be, ahogy elkezdődött: minden hiábavalóság. De mégsem az Krisztus óta. Isten nélkül valóban minden hiábavalóság, de Krisztus óta nem az, még az öregség és a halál sem. Általa az élet várakozás arra a pillanatra, amikor az ítéletben Krisztus megemlékezik rólunk, és áldozatáért mi is vele lehetünk a Paradicsomban.

A könyv is azt mondja, amit a Szentírás hirdet nekünk: Isten szeret minket, megváltott minket. Krisztussal és hitben szép az élet, minden nehézsége és szenvedése, hiábavalósága ellenére is. De az Úr nemcsak e földi életet akarja nekünk ajándékozni, hanem az örök életet is. Vele lenni a Földön már csodálatos, de vele lenni majd a mennyben már elképzelhetetlenül csodálatos lesz.

| LŐRINCZ ISTVÁN |

Hirdetés

Toronyjavítás
-festés
-bádogozás

LUKÁCS ALPIN'S 0744 612 079

Kalotaszegi
Orgonaépítő
Manufaktúra
vállal

orgona- és harmóniumjavítást, hangolást,
építést és átépítést, illetve
keres kidobásra ítélt, javíthatatlan hangszereket,
továbbá gyümölcsfa- és bukszustörzset.

Kovács Tibor
tel: 0742-503.803, tajpankov@yahoo.com
<https://www.facebook.com/Orgonarestauralas>

Bűnbánó szívre van szükségünk

1. | Ezáltal megtanuljuk dicsőíteni őt, amikor belátjuk, hogy amit velünk cselekedett, az volt a legnagyobb szükségünk. Mert nagy különbség van az Isten és a világ szerinti szomorúság között. Pál apostol e gondolatot így fogalmazza meg: „mert az Isten szerint való szomorúság üdvösségre való megbánhatatlan megtérést szerez; a világ szerint való szomorúság pedig halált szerez” (2Kor 7,10).

Péter bűnbánata. Gerard Seghers 16. századi flamand festő alkotása

A számunkra hasznos szomorúság, megtörtség az, amikor Isten munkájának eredményeképpen valóban szomorúak vagyunk bűneink miatt. E szomorúság bűnbánatot és megtérést eredményez, amit aztán nem bánunk meg soha. A világ szerinti hamis megtörtség, szomorúság az, amikor sajnáljuk vagy sajnálatjuk magunkat a világtól elszenvedett sérelmeink miatt. És valljuk meg, sokszor esünk a hiúság ezen csapdájába.

Isten csodálatos módon megáldotta Dávidot. Miután bűnbánatra jutott, bűnbocsánatot nyert és megújult, visszanyerte szabadulása örömét. Ez mindig így van. Jákób a Jabbok-révi éjszaka után sántított ugyan, de a fény felé tartott. Új nevet és új természetet nyert, s attól kezdve Isten áldása kísérte. Amikor azonban Jézus bűneinkért elszenvedte a kereszthalált, elégtételt szolgáltatott helyettünk, odaszegezve a bűnt a keresztre, hogy a halálból hozzon elő új életet.

Ma, ha Isten a szívünkbe tekint, gyakran keménységet és dacot lát, büszkeséget és kevélységet, amellyel semmit nem tud kezdeni. Amikor viszont bűnbánatot gyakorolunk, akkor lát valamit bennünk, amely Krisztus szerinti, s az ő kegyelmének a munkája bennünk. Sokszor tartozunk a bűnösök közé, de ha áldozatul hozzá visszük bűnbánó szívünket, akkor bármit mondjanak vagy tegyenek mások, Isten nem veti meg áldozatunkat.

A magasságban lakozó Isten kijelentésében tudunkra adja, hogy megeleveníti az alázatosok és megtörtek szívét. „Mert így szól a magasságos és felséges, aki örökké lakozik, és akinek neve szent: Magasságban és szentségben lakom, de a megrontottal és alázatos szívűvel is, hogy megelevenítsem az alázatosok lelkét, és megelevenítsem a megtörtek szívét.” (Ézs 57,15) Milyen nagy öröm ezt hallani.

Bűnbánó szívre van szükségünk, meg kell aláznunk magunkat Isten előtt bűneink sokasága miatt. Az igazi bűnbánat azt jelenti: nincs több érvünk Istennel szemben, hanem engedelmesen elfogadjuk akaratát. Ezért mondjuk Jézussal együtt, a tőle tanult imádsággal: „legyen meg a te akaratod”. Bűneinket ezáltal Isten világosságában látjuk, és már tudjuk, hogy mennyire megbántottuk őt.

Jézus személyében a világba kellett születnie a tökéletes ártatlanságnak, aki elveszi e világ bűneit. Bűnbánatunkban be kell látnunk: büszkeségünk dárdája és bűnösségünk szegei hogyan verték át őt, s épp a keresztfán, a szegek nyomán kiömlő vére mos tisztára bennünket. A Golgota látványának meg kell törnie kőszívűségünket. Itt feloldódik makacsságunk, vélt jogaink szertefoszlanak, levetkőzzük emberi büszkeségünket és balga dicsőségvágyunkat. A kereszttől látjuk igazán csak, hogy bűnösök vagyunk, és semmi mást nem kérhetünk, csak kegyelmet és igalmat.

| BÁNYAI LÁSZLÓ |

Teremtésvédelem a papék udvarán

Ha itt az ősz, következhet a betakarítás. Mert a gazdálkodó ember legnagyobb öröme, ha a saját gyümölcsait, zöldségeit fogyaszthatja. Ha a templom és a parókia melletti udvaron és veteményesben is megtaláljuk munkánk gyümölcsét.

A tiszteletes asszony által gondozott kertből már felszedtük a krumpelit, a szemes paszulyt, a hagymát és a kukoricát. Még padlizsán, paprika és paradicsom virít a szárán. Bizony, jó volt úgy vacsorához készülni az elmúlt hónapokban, hogy pár lépésnyire, a kertből hoztuk a finom és friss hozzávalót az asztalra.

A nyár folyamán utolsó pillanatig szedegettük a málnát, és pár szem áfonya is kínálta magát az aprócska bokron. Meg persze a jól bevált piros és fekete ribizli. Már fogynak is a belőlük készült szörpök.

Rövidülnek a nappalok, jól szolgálnak a napelemes kültéri lámpák. Igaz, párszor át kellett rendezgetni őket, amíg olyan helyre kerültek, ahol megfelelően éri őket a nap. Így ezzel az elfogadható árú befektetéssel megvalósult a parókiaudvar ingyenes megvilágítása. Téli pihenőre helyezzük a fűnyíró eszközöket, miután egész nyáron számos alkalommal használtuk őket a templom és a parókia körül. Javítgatjuk a kerítéseket, polikarbonát-lemezzel óvjuk az egykor kukoricatárolásra szolgáló, ma inkább raktárként használt górért, és további megoldásokat tervezünk az esővíz még nagyobb mennyiségű tárolásához.

Az ősz folyamán még ültetünk néhány mogorófahajtást és gyümölcsfát az üresen maradt helyekre, pótoljuk a kiszáradt csemetéket, sőt egzo-

tikumként a bambuszültetéssel is megpróbálkozunk ott, ahol jól jön, ha a kétméteresre feltörő növény útját állja a szántóföld felől érkező szélnek.

Nagy vonalakban így telnek a teremtésvédelmi, környezettudatos és minden természetért hálás mindennapok a gyakorlatban, a papék udvarán, a Teremtés hete tájékán.

| FÁBIÁN TIBOR |

Isten jobban tudja, mire van szükségünk

1. | – Az El Camino kifejezést lehet, sokan hallották, de kevesen tudják, mit takar. Mit jelent a Szent Jakab-zarándokút?

– A Szent Jakab-út (spanyolul Camino de Santiago, ismertebb nevén El Camino, magyarul Az út) ősrégi zarándokút, a kelta időkben a Tejút szimbóluma volt. A mai út Spanyolország Galícia tartományának fővárosába, Santiago de Compostelába vezet. A hagyomány szerint az ottani székesegyházban vannak id. Szent Jakab apostol földi maradványai. A legenda szerint Jakab holttestét hajón vitték Jeruzsálemből – az ottani keresztényüldözés elől – Észak-Spanyolországba, s azon a helyen temették el, ahol most Santiago de Compostela található. Időközben az út mentén a bencések kórházakat és rendházakat építettek.

– Hogyan született meg benned az elhatározás, hogy református lelkészgyerekként, püspökségen dolgozó személyként ilyen útra vállalkoznál? Miként fogadta a környezeted az elhatározást?

– Néhány évvel ezelőtt egy cikkben olvastam először az útról. Akkor annyira megfogott, hogy azóta is mindig ott volt tudat alatt, hogy egyszer ezt az utat én is szeretném végigjárni. Tavaly tavasszal, talán a sok bezártság miatt is jött az elhatározás, hogy elindulok. Családom első perctől támogatott, egy pillanatra sem tartottak vissza. Természetesen féltettek, de miután meséltem többet a zarándoklatról, bíztak a döntésemben és abban, hogy tudom, mire vállalkozok. Szerencse, de főképp áldás az is, hogy a munkakörnyezetem is mellém állt a döntésemben, biztattak és lehetővé tették, hogy ez a pár hét kivitelezhető lehessen számomra.

Ami reformátusként útra kelésemet illeti: egyrészt bennem soha nem tevődött fel a kérdés, hogy reformátusként, illetve püspökségen dolgozóként furcsán hathat, hogy katolikus múltú zarándoklaton indulok el. Szerintem mindenkivel tanulhatunk. Másrészt pedig nemcsak vallásos indíttatásból indulnak el zarándokok, hiszen sok olyan emberrel találkoztam, aki személyes okokból vágott neki a kilométereknek. Vagyis a felekezethez tartozás nem kizáró jellegű.

– Az út kemény megerőltetést jelent, ezért sokat kell gyakorolni. Mentálisan és lelkileg is fel kell, fel lehet készülni egy ilyen útra?

– Szerintem nem lehet. Talán fizikailag igen, de lelkileg nem hiszem. Ami a fizikai felkészülést illeti: edzettem, szaladtam már jóval az út előtt. Nem feltétlenül felkészülés céljából, de mindenképpen segített. Ami a lelki/mentális oldalát illeti: nem hiszem, hogy fel lehet készülni arra, hogy az ember gyalogoljon 800 km-t. Nekem az volt a taktikám – talán nevezhetem annak –, hogy mindig csak az aznapi távra összpontosítottam, és nem arra, hogy még hány száz km van előttem.

– Hova utaztál Kolozsvárról, honnan indulnak a zarándokok? Többféle út létezik?

– Santiago de Compostelába több úton is el lehet jutni, a régi zarándokok által járt utak ezek. Én a Francia útnak nevezett útvonalat választottam, ez Észak-Spanyolországban vezet keresztül, teljes hossza 800 km, napi 25 km-es átlagteljesítménnyel 32 nap gyaloglást jelentett számomra. A zarándokút jelvénye a fésűkagyló, amelyet az út mentén mindenütt felfestve megtalálhatunk. Célja: elvezetni a zarándokokat Santiago de Compostelába. Létezik különben Angol út, Portugál út is, ezek is mind Spanyolországot szelik át. Főképp azért választottam a franciát, mert ez a legismertebb, a legjobban kiépített. Nem is bántam meg a döntésemet. Franciaországból indul, Saint Jean Pied de Portból, s első nap már átvezet a Pireneusokon keresztül Spanyolországba.

– A hosszú út során át lehet értékelni az Istennel való kapcsolatot, megismerni önmagadat.

Te tapasztaltál-e hasonlót? Fedeztél-e fel „új Borókát”?

– E zarándoklat nemcsak távban, de időben is hosszú. A több mint egy hónap alatt minden nap jóformán ugyanúgy telt: reggel felkeltem, elindultam, pár kilométer után reggeli és kávé. Aztán megint gyalogoltam. A napi átlagos 25 km után megérkeztem a szállásra, kimostam a ruháimat, fürödtem, beszélgettem a többi zarándokkal, vacsoráztam és lefeküdtem. Ezt ugyanígy harminckétszer. Egy ilyen életforma nagyon ki tudja tisztítani az ember fejét. Azáltal, hogy nem ért olyan sok külső inger, sokkal jobban oda tudtam figyelni a körülöttem levő dolgokra, Isten alkotásaira, környezetre, élőlényekre, emberekre. És talán önmagamra is. És hogy fedeztem-e fel új Borókát? Igen, azóta is minden nap ismerkedem magammal. De azt hiszem, hogy ezzel nem csak én vagyok így, talán soha nem tudjuk befejezettnek tekinteni önmagunk megismerését.

Isten érezhetően ott volt velem a zarándoklat gondolatától el egészen addig, amíg átléptem Kolozsváron a lakásom küszöbét. Akkor is ott lépkedett mögöttem, amikor esetleg én nem akartam észrevenni. Ahogy mindig ott lépkedtem előttem, mögöttem, mellettem, és velem itthon is. Soha nem éreztem az úton azt, hogy egyedül lennék, mindig a legmegfelelőbb embereket állította mellém a legmegfelelőbb pillanatban, és vigyázott itthon a családomra is.

– Korábban úgy fogalmaztál, hogy az utat csodavárás öleli körül. Számodra megtörtént-e a csoda? Úgy fogalmaztál nemrég, hogy az El Caminón keresztül Isten nem azt adja, amit elvárunk tőle, hanem azt, amire szükségünk van. Ez a te esetedben mit jelentett?

– Nehezen tudnám megfogalmazni, mit jelentett számomra az út. Sokszor nekifutottam, hogy leírom, de azt vettem észre, hogy amit elmondok, az csak árnyéka annak, amit érzek. Ám azt hiszem, az sokat elárul, hogy amint hazajöttem, már azon gondolkoztam, melyik zarándokútra menjek a lehető legrövidebb időn belül. Különleges helyet foglal el szívemben az a néhány hét, és számolom a napokat-hónapokat, amikor ismét útra kelhetek.

Azt, hogy Isten nem azt adja, amit kérünk, hanem amire szükségünk van, az én utam is teljességgel alá tudja támasztani. Ott segített változni, ahol mindig éreztem, hogy szükség van a változásra, de nem tudtam magamnak sem megfogalmazni. És ez így van a mindennapokban is: ragaszkodunk a saját kérdéseinkhez, elképzeléseinkhez, pedig Isten jobban tudja, mire van szükségünk, mint mi. És a legmegfelelőbb pillanatban nyújtja ki hozzánk a kezét, és segít változni.

– Egy év telt el az utad óta. Érzel változást, amióta hazajöttél?

– Érdekes, mert attól függően, hogy mennyi idő elteltével kérdezik meg tőlem ezt, majdnem mindig mást emelek ki. Nem jelenthetem ki határozottan, hogy az azóta bennem, körülöttem lévő változások mind a Caminónak köszönhetőek. Viszont biztosan segített abban, hogy jobban jelen tudjak lenni, hogy kicsit több legyen a „mi”, „ti”, „ők”, kevesebb az „én”. A zarándoktársak, a csend, a hallgatás, a beszélgetések jó tanítók. E változások az út végével kezdődnek, s soha véget nem érők.

El Camino. A gyalogtúra során a zarándoktársak, a csend, a hallgatás jó tanítónak bizonyulnak

Kálvin Párizsa

Pillantás a francia protestantizmusra

1. | 1528-ban, amikor e hosszabb ideig látogatott kollégiumot elhagyta, megérkezett oda Loyolai Ignác (1491–1556), hogy inkább katonai, mint lelki ismereteit gyarapítsa. Ő alapította meg a jezsuita Jézus Társaságot, amit III. Pál pápa 1540-ben jóváhagyott, s aminek első rendfőnöke ő maga lett.

Kálvin Párizs után tanulmányait Orléansban folytatta. Ott jogot tanult a neves professzor, Pierre de L'Estoile irányításával. Bourges-i kitérő után ismét Párizsba ment, a Fortet-kollégiumba járt a Rue Valette 21-ben.

1532 óta ismét tartósabban Párizsban élt, és a nagy elköteleződés, amikor is a reformáció eszméivel nemcsak megismerkedett, hanem egy életre elkötelezte magát az evangéliumi világosság mellett, 1533-ban következett be. Ez abban is megmutatkozott, hogy bár nem volt a klérus tagja, gyülekezeteiben Párizsban már úrvacsorát osztott a híveknek.

1534-ben kirobbant az első és végzetes botrány. A plakátbotrány során a római mise ellen szülő plakátokat helyeztek el közterületeken, például I. Ferenc császár kastélya előtt. Ez annyira kiélezte helyzetét, hogy menekülve kellett Párizst elhagynia. Hova is mehetett volna? Viszsa szülővárosába, Noyonba, amelynek minden zugát és az emberek egy részét még ismerte. Rövid ideig maradt ott, aztán Bazel, majd Genf felé vette az irányt. El szülőföldjéről, hogy aztán közel négy évtizeden át idegen földön találjon otthonra, gyülekezetre, reformatori munkássága kiteljesedésére...

A párizsi diáknegyedben számos könyvtára, nyomda is volt. Különösképpen a Rue Jean de Beauvais-en. Ezeknek fontos szerepük volt a régi és bibliai szövegek terjesztésében. Segítőségükkel terjedtek a reformáció eszméi, felismerései, hitújító gondolatai. A híres könyvmetező és nyomdász, Robert d'Estienne adta ki a teljes Bibliát, s ennek tudományos jegyzeteit heretikusnak minősítette a katolikus tanhi-

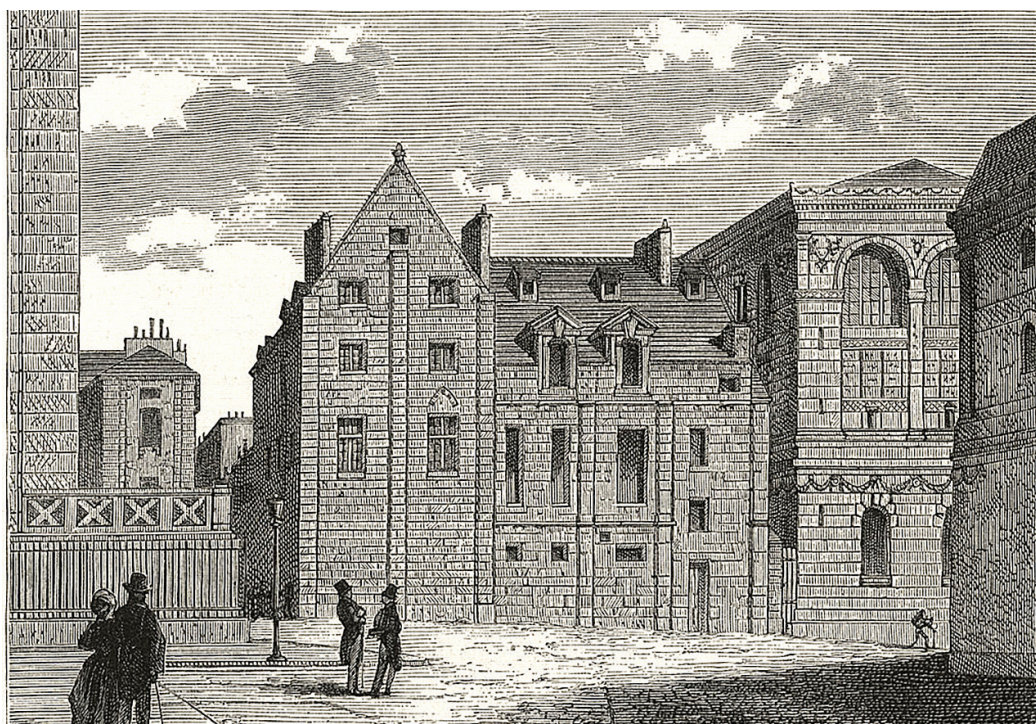
Jean Calvin-múzeum a franciaországi Noyonban. Az épület a reformátor szülőházának helyén épült

vatal. A kiváló nyomdásznak meggyűlt a baja velük, pontosabban fordítva, minek következtében egész családjával el kellett hagynia Párizst. Hova is menekülhetett volna, mint a békésebb és a katolikus inkvizíció által még érintetlen szomszédos földre, Genfbe. Ma a híres Panthéon tértől nem messze, a IV. Henrik gimnázium mellett elhaladva jutunk el a párizsi Kálvin utcába, a Rue Jean Calvinbe, ami a református reformáció elindítójának emlékét őrzi ma is.

Kálvin korában, az 1500-as évek első negyedében a fény és a világosság városa bizony még füstös és szagos volt. Nem a kölniktől és parfümöktől. Leginkább a csatornaszagtól, a sáros utcáktól s az előkelő városnegyedek leszámítva a különféle betegségek által tizedelt lakosság nyomorától. Kálvinnak sem volt könnyű

a helyzete. Elsősorban anyagilag nem. 1532-ben pestisjárvány pusztította a lakosságot, amiről 1532. április 22-én kelt levelében panaszkodott Orléans-ban élő barátjának, François Danielnek. Gonosz időket emlegetett, ami őt is megérintette, állandó gyomorrontás kínozza. A 23 éves Kálvinnak azt a tanácsot adta orvosa, hagyja el Párizst. Ez azért esett nehezebbre, mivel akkor jelent meg első fontosabb munkája, a Seneca-kommentár, amelyet saját költségén adott ki. Azt követően is állandó pénzügyi gondjai támadtak a könyvkiadás miatt, ami abban az időben magánkiadásokat jelentett. Ekkortájt Calvinusként írta alá a nevét.

A korabeli cenzúrák viszonyokba enged bepillantást az az 1533-ból kelt levél, amit Kálvin ugyancsak orléans-i barátjának írt. Tudatja, hogy bár „egész erdélyi teendő és esemény vár rám”, mégis szakít időt arra, hogy vázolja a párizsi egyetemen és a könyvkereskedőknél, nyomdászoknál végrehajtott házkutatásokat. A hivatalos kontrollőrök és katolikus egyházi végrehajtók egész listákat tartottak kezükben azokról a könyvekről, amelyeket a párizsi püspök betiltatott. A könyvcenzúra annyira felháborította Kálvint, hogy elhatározta: elmegy a szellem fővárosából, de előbb még egy evangéliumi tartalmú beszédet írt az egyetemi rektornak, Copnak. Menekülnie kellett, de előbb vidékre ment. Az Angoulême melletti Clairben talált menedéket az ottani templomi kántor, Tillet házában. Nagyszerű könyvtára volt a főkántornak, ott írta egy részét a később nevét világszerte ismertté tevő *Keresztyén vallás rendszere* című munkájának (*Institutio religionis Christianae*). Lám, mi mindenre jó a kényszerű menekülés, az átmeneti szállás! Persze csak akkor, ha Isten terve szerint tudja elfogadni helyzetét az ember. Akkor nem emészti mindhiába energiáit, hanem alkot, dolgozik. Kálvin is ezt tette. Áldássá lett számára a nyomorúság – sőt a reformáció, s egy egész protestáns világ javára lett áldássá a Párizst követő évek nyomorúsága...

A College Montaigu épületét a 19. század közepén lebontották (a kép 1850 körül készült). Forrás: Wikipedia

Az IKE őszi–téli programjairól

Idén augusztus 22–24. között tartottuk Sepsiszentgyörgyön az őszi és téli programsorozatunk tervező és elnökségi gyűlését.

„Vesd a te kenyeredet a víz színére, mert sok nap múlva megtalálod azt.” (Prédikátor 11,1) Ezzel az igei gondolattal nyitotta meg Ruzska Sándor IKE-elnök a tervező gyűlésünket, majd közösen végiggondolva az ígét, megerősödött bennünk, hogy a kockázat megtérül idővel, a kockázathoz hit, a megtérüléshez pedig türelem szükséges. Első körben közösen kiértékeltek az idei eddig megvalósult programjainkat, valamint azokat, melyek folyamatban vannak. Ezek közül kiemelném a Váltás irányt! IKE Fesztivált, melyre mindannyian nagy örömmel tekintünk vissza, valamint a Fit7 ifjúsági bibliahét előkészítési folyamatát, mely a jövő nyáron kezdődik el. Ezek után kezdtük tervezni az idei őszi és téli programjaink sorozatát, melyek szeptemberben teljes gőzzel elindulnak.

A napot egy közös vacsorával és Sepsiszentgyörgy felfedezésével zártuk, ezen tervezőkön mindig fontos szerepe van a csapat épülésének is. A reggelünk aktívan indult, egy reggeli futással kezdtük a napot, mely után folytattuk a tervezést. Az elnökségi eredményeképpen az idei évben még 15 programon találkozhatunk, melyek közül csupán néhányat említek meg: IKElepelő, Országos Bibliaismereti Vetélkedő,

Hangoló és Várom az Urat! Adventi Keresztyén Zenefesztivál-sorozat. A saját programjaink mellett a Magyar Ifjúsági Tanács (MIT), Magyar Ifjúsági Konferencia (MIK), GeKIB, European Fellowship, YMCA Europe programjaiban is aktív szerepet fogunk vállalni, illetve képviseljük

az IKE-t. Az elnökségi méltó zárásaképpen este megtekintettük az István, a király Székelyföldi Nagyprodukciót, mely mindegyikünk számára csodálatos, katartikus élményt nyújtott. Kíváncsi vagyok, hogy minél több programon találkozunk az idei őszi és téli folyamán!

| APETROAE LUCAS |

Egyél szépen!

Javában zajlanak a befőzések, eltevések. Sokunknál a jó időt kihasználva, ilyenkor sülnék szép sorban a padlizsánok, vagy ahogy felénk nevezik: a vinetta. Legelterjedtebb formája, amikor majonézes krémnek készítjük el, vagy a zakuska egyik alaphozzávalójaként használjuk fel e szőzén sült finomságot. Ezúttal egy nem szokványos elkészítési módját mutatnám meg a padlizsán fehér változatának, melynek egyik előnye lila társához képest, hogy enyhén édeskés, nincs kesernyés utóíze, mely a hagyományos vinetta esetében néha előfordul.

A padlizsános csirkemell földimogyoróval fűszerezve kellemes csemege, ugyanakkor nagyon laktató étel. Elkészítése roppant egyszerű, nem igényel sok vesződést. Kockázzuk fel a csirkemellet, adjunk hozzá vékony szeletekre vágott fokhagymát ízlés szerint (én egy cikket használtam egy fél csirkemellhez), sózzuk, borsozzuk, forgassuk össze és hagyjuk állni, amíg a padlizsánt elkészítjük. Azt szintén vágjuk fel kisebb kockákra (héjastul) és kevés olajon süsük meg kevergetve. Fontos, hogy ne sózzuk, így nem fogja kiengedni a levét, és nem esik össze, hanem szépen megpirul minden oldala. Ugyanígy járjunk el a hússok sütésekor, majd ha azok is szép színt kaptak, keverjük össze a

padlizsánnal, és adjunk hozzá nagyjából két evőkanálnyi őrölt, sós, pörkölt földimogyorót. Balzsamecetes koktélpáradicsommal tálalva

egyfajta fehérjedús salátaként is értelmezhető, de készíthetünk hozzá könnyed bulguros köretet vagy joghurtos uborkasalátát is.

| ALBERT BEÁTA |

Online Szentlélek

Kedves Olvasó, kérek, ne botránkozz meg a cím láttán, mert nekem is tátva maradt a szám, amikor lefordítottam az idei Holland–Magyar Lelkésztalálkozó címét. S hogy tovább borzolja a kedélyeket, még ilyen címmel is hallgattunk előadást Hollandiában: „Kolostor a felhőben”. Vagyis milyen az a kolostori közösség, ahol a mindennapok fizikai közelsége helyett csupán virtuálisan találkoznak a „szerzetesek”? De melyikünknek van olyan gazdag fantáziája, hogy képes lenne ujjhegyre szedni az online lelkigondozás előnyeit?

Idén nyáron 18 erdélyi lelkész érkezett a hollandiai Eindhoven repülőtérre, ahonnan Zwolléba utaztunk. Ezt követően a helybeli kollegákkal együtt közösen ellátogattunk Ter Apelbe, ahol nemcsak a középkori kolostort látogattuk meg, hanem majdnem bementünk az ottani menekülttáborba is. Azért csak majdnem, mert nem tudták garantálni a biztonságunkat, és ezzel mindent elmondtam a kisváros vállalkásának kudarcáról. Számukra a tábor működtetése munkahelyet teremtett ugyan, de nem tudnak mit kezdeni a kiutasított menekülttömegeivel, akik ott rekedtek.

A közös szakmai munka Nieuw Amsterdamban volt, ahol az ottani protestáns gyülekezetek templomaiban tartottuk a konferenciát, amely azt a kérdést járta körül, hogyan lehet egyházat, közösséget építeni a digitális korszakban. A közös munka egy része a Covid-tapasztalatok feldolgozása volt. Erről

nemcsak a hollandok számoltak be, hanem meghallgatták az erdélyiek élményeit is Beke Boróka, Pap Ákos és Varga Zoltán tolmácsolásában. De nemcsak a múltat elemeztük, hanem kerestük a teológiai stratégiai újítások lehetőségeit is, mert az informatika és a teológia találkozási területe rengeteg izgalmas kérdést vet fel. Mindannyiunk számára egyértelművé vált: Isten a virtuális teret nem adta át a Sátánnak, jóllehet a világhálónak rengeteg negatív mellékhatása van, és folya-

matosan konganak is a vészharangok. A konferencián azonban számba vettük az internet közvetítette áldásokat is, hiszen az emberek megszólításában hatalmas szerepe van. Megértettük, hogy mindnyájan meghívást kapunk Istentől, hogy lakjuk be a virtuális teret az ő dicsőségére. Igaz, az új egyháztörténeti online korszaknak léteznek hátulütői is. Leginkább az, hogy a prédikációhallgatás sokak számára összekapcsolódott – a szentek közössége helyett – a vasárnapi ágymeleget kávézgatással vagy a húslevesnek való zöldség tisztításával. S bizony a hívek egy része a templomkapuk megnyitása után is megmaradt a képernyő bekapcsolásánál, s tovább ritkultak a padosorok. Vagyis tovább fokozódott a hitéleti elmagányosodás és elidegenedés.

Az egyik munkacsoportban megfogalmazódott az is, hogy a Covid-zárlat után a katolikus és ortodox templomok nem küzdenek létszámcsökkenéssel, ennek valószínűleg mélyreható teológiai okai vannak. Tény viszont az is, hogy az online kínálat révén bővült az igehirdetés választéka is. S mert létezik online Szentlélek, Isten szava a világháló segítségével bármikor és bárhol megszólalhat, s „templomosíthatja” a legzűrösebb élethelyzeteket is.

Hazatérve megegyeztünk abban, hogy az online lelkészkedés legalább annyira velünk marad, mint a járvány. Ezért jobban tesszük, ha megszokjuk és megszeretjük, mert sok területen kitágítja, és olykor még hatékonyabbá is teszi szolgálatunkat. Hálásak vagyunk a holland szervezőcsapatnak, Ries Nieuwkoop, Froukje de Hoop, Elly van der Meulen, Wim de Jong és Ciska Stark együttműködésének.

| VÖRÖS ÉVA |

Felavatták a Bethlen-kriptát

Ünnepekes keretek között avatták fel nemrég a felújított bethleni Bethlen-kriptát. A Házsongárdi temetőben Kató Béla református püspök és Szilágyi Péter magyarországi államtitkár mondott ünnepi beszédet.

A Bethlen-kriptát több alkalommal igyekeztek már megóvni az enyészettől, csak hogy a szakszerűtlen beavatkozás miatt az ingatlan állaga tovább romlott – mondta el Gergely Erzsé-

bet, a Házsongárd Alapítvány elnöke. A református egyház keretei között működő alapítvány ezért hozzájárult, és 2019-ben átfogó felújításba kezdett, amelynek összköltségét, a mintegy 30 millió forintot, az alapítvány pályázás útján a magyarországi nemzeti politikai államtitkárságtól és a miniszterelnöki hivataltól kapta.

Kató Béla püspök a Bethlen-kripta előtt mondott beszédében azt az őszötvetségi törté-

netet idézte, amelyben Mózes megeskette az Egyiptomból menekülő zsidókat, hogy vigyék magukkal ősatyjuk, József csontjait. A nép megígérte, és pusztai vándorlása során 40 évig cipelte magával a maradványokat, a múltat. Az utódok nem zúgolódtak, hanem hűséggel vitték ősatyjuk csontjait. A Házsongárd Alapítvány is folyamatosan ápolja őseink emlékét, őrzi hagyományainkat, nekünk is ezt kell tennünk – fogalmazott Kató Béla püspök. A magyar kormány képviselőjében Szilágyi Péter államtitkár is megemlékezett Erdély utolsó kormánybiztosáról. „Államférfiként, a hazáját mindig híven szolgáló erdélyi magyar emberként akkor sem adta fel hitét és meggyőződését, amikor nagyot fordult vele a történelem kereké. Hiszen volt ő földbirtokos nemes, katona, jogvégezti tisztviselő, református főgondnok, de volt vagyónától megfosztott, bebörtönözött rab, később segédmunkás is. Ennek ellenére élete minden szakaszát alázattal és méltósággal viselte” – elevenítette fel a régmúlt időket Szilágyi Péter.

Gróf dr. Bethlen Béla Aranyosrákoson született 1888-ban. Az erdélyi földbirtokos és politikus 1913-tól a kolozsvári törvényhatósági bizottság tagja volt, az első világháborúban önkéntes honvéddadnagyként szolgált. 1924-től az erdélyi Országos Magyar Párt alelnöke lett. A bécsi döntést követően 1940–1944 között Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék főispánjává választották, 1944 őszén Észak-Erdély kormánybiztosává nevezték ki, közben az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoki tisztségét is betöltötte. A kommunisták 1945-ben koholt vádak alapján elítélték. A börtönből kilenc év múlva szabadult, haláláig mindenétől megfosztva Kolozsváron hunyt el 1979 őszén.

| SOMOGYI BOTOND |

A növekvő mustármag

Megújult a pusztakamarási templom

Ünnepi istentiszteletet tartott szeptember 3-án a pusztakamarási egyházközség. A gyülekezet ekkor adott hálát azért, hogy sikerült a templomot megújítani.

Kató Béla püspök prédikációjában a mustármag példázatával szemléltette a pusztakamarási és általában a mezőszéki gyülekezetek helyzetét. A kicsi szép, mondta a püspök, hozzátéve, hogy a mi életünk nem mindig ezt példázza, hiszen szeretjük a mutatóst, a nagyot, mert abban erőt érzünk. Ám Jézus azt tanítja, hogy a mustármagból is olyan erő árad, amely megtart, sőt felvirágoztat egy közösséget. „A mezőszéki példa mindannyiunk számára azt mutatja meg, hogy hogyan lehet századokon keresztül újra és újra mindent elveszíteni. S aztán valami csoda folytán mégis mindig talpra lehet állni és újra lehet kezdeni azt, ami korábban abbamaradt. Mindez a mezőszéki embernek a gondolkodásában és a hitében rejlik” – jelentette ki a püspök, aki szerint a mezőszéki emberek azt tanulták meg, hogy az életük elsősorban Istentől függ. Kató Béla prédikációjában azt a kérdést is felvetette, hogy megmenthető-e a magyar közösség és vallása. Választ is adott rá: azért igen, mert léteznek minden vidéken hű szolgálattevők, lelkipásztorok és tanítók, akik segítenek a népnek abban, hogy az identitásukat megőrizték, apró közösségekből szellemóriásokat emelnek ki. Ehhez viszont kell az a mustármagnyi hit, amelyből akkora fa növekedhet, hogy a madarak fészket rakjanak rajta. Isten azt üzeni e gyülekezetnek is, hogy ő a kicsi közösségekről sem feledkezik meg – zárta mondandóját a püspök.

Oroszhegyi Attila Zsolt pusztakamarási lelkipásztor beszédében Istennek adott hálát, hogy megújulhatott a gyülekezet hajléka. Pusztakamarás 700 éve jelent meg az iratokban. A lelkipásztor kiemelte, hogy hatalmas öröm számára, hogy a templom zsúfolásig megtelt, hiszen ilyet ritkán lát. A falunak ez a harmadik, magyar közösséget kiszolgáló temploma. Az első, 12. századi templom romjai még ma is láthatók a szemközti domboldalon. A jelenlegi templom helyén épült fel a második, amelyet lebontot-

tak, és ugyanarra a helyre építették fel a most láthatót. Oroszhegyi Attila Zsolt megköszönte a magyar kormány támogatását, a kivitelezők munkáját, akik 59 nap alatt végezték el a templom felújítását.

A faluban húsz éve nincs magyar iskola, már csak a templom maradt meg a közösségnek, amelynek nevében a lelkipásztor azt ígérte, hétről hétre igyekeznek majd belakni azt. „A felújítás során történt két érdekesség. Az Úr asztala alatt van a kriptá lejárata. Amikor felszedtük a régi padlót, nem találtuk meg. Amit viszont nem tudtunk, hogy van a karzattartó oszlopok tetején a felirat, ami le volt meszelve, és a mészke alól kiszabadítva kiderült, hogy Ikafalvi Elekes Károly lelkipásztorságának idején készült a templom, ő pedig 1762 és 1792 között volt itt lelkipásztor, és ide is van temetve. Erről nem tudtunk. Hogy mi minden titok van még, meglátjuk. Ha az Úristen éltet, látunk még titkokat föld alatt is, föld fölött is, de talán leginkább titkokat akarunk látni az emberek lelkében, azt a titkot, hogy kíváncszunk idejönni, ragaszkodunk e templomhoz, az ősi falakhoz, ahonnan sokan elindultak, ahova visszajönnek, és ahova vendégeinket is újra visszavárjuk” – mondta a lelkipásztor, majd azt kívánta, hogy mustármagként ez a közösség még hosszú ideig megmaradjon.

Belső megújulás

Ünnep Ótordán

Az Európai Unió és a magyar kormány támogatásával újult meg az ótordai műemlék templom. A gyülekezet szeptember 4-én adott hálát Istennek és a támogatóknak, hogy a munkálatokat sikerült elvégezni.

A hálaadó istentiszteleten Kató Béla püspök a gyülekezet közelmúltját emlegette fel: a városban sikerült önálló magyar iskolát, óvodát és bölcsődét létrehozni. E folyamat befejezése a templom felújítása. A püspök a megújulást hangsúlyozta, amely az életünk egyes mozzanataiban gyakran utolérhető, hiszen gyakran cserélünk elektronikai eszközöket, autót. A bennünk történő megújulás azonban nem így működik, nem vásárolható meg pénzért, nem lehet megrendelni. A változásnak bennünk kell elindulnia. A templom megújulása közösség nélkül csupán egy nemes gesztus, azonban eredeti rendeltetését nem tudja betölteni. Imáinkban ezért azt kell kérnünk Istentől, legyen velünk.

Nagy Albert ótordai lelkipásztor köszöntőjében azt kérte Istentől, hogy a gyülekezet is lakhasson Isten házában. A lelkipásztor hangsúlyozta, hogy önerőből a gyülekezet nem tudta volna felújítani a templomot. Józan Erzsébet, a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum igazgatója elmondta: a templom történetében 200 évente volt egy-egy nagyobb felújítás, átalakulás. Hangsúlyozta, a templom az a hely, ahol Istennel találkozni lehet, ez a találkozás pedig teljesen más, mint a többi, hiszen a gyülekezet közösségében lehet Istenhez fordulni. Az igazgató szerint Torda központjában a templom és iskola együtt mutatják a magyar közösség múltját, jelenítik meg jelenét és vetítik előre jövőjét, hitre, áldozatosságra, magyarságra nevelik a közösséget.

| K. G. |

Hirdetés

Úrvacsorai kiskehely
rozsdamentes anyagból,
generációkon átívelő
használatra

www.szekelymuvek.hu
E-mail: szekely94bt@gmail.com
Tel.: +36 30299 5129

ÜZENET

ISSN 1223-8848

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár, Eötvös utca (str. Constanța) 1-3. sz.

Telefon: 0731-019404 • Drótposta: uzenet@reformatus.ro

https://reformatus.ro/mediatar/kiadvanyok/uzenet • Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. • A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Tipográfia: IDEA PLUS

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában • Felelős vezető: Dávid Zoltán

